

Verslag van de openbare vergadering d.d. 15 februari 2007 van de commissie samenleving

Aanwezig de leden en plaatsvervangende leden:

De heren Azannay (Groenlinks), Hagen (VVD), Schouten (Partij Spaarne stad), Vreugdenhil (CU-SGP), Wiersma (CDA) en de dames De Jong (GroenLinks), Kropman (PvdA), Van Limbeek(Axielijst), Lodeweegs (PvdA), Özogul (SP) en Van Zetten (D66)

Mede aanwezig: mevrouw Van der Molen (wethouder) en de heren Divendal (wethouder), Hiltmann (voorzitter) en Nijman (secretaris) alsmede een ambtenaar

Afwezig: de heren Catsman (CDA), Van den Beld (VVD) en Roos (SP)

Verslag: A. Kooijmans (Notuleerservice Nederland)

1. Opening en mededelingen voorzitter

De **voorzitter** opent de vergadering van de commissie Samenleving en heet iedereen van harte welkom.

2. Spreektijd voor belangstellenden *(over niet op de agenda staande onderwerpen)*

Er hebben zich geen sprekers gemeld.

3. Vaststellen agenda

De **voorzitter** stelt voor agendapunt 7 (benoeming leden Bestuurscommissie Openbaar Primair Onderwijs) te behandelen voor agendapunt 6 (Wet Inburgering in de gemeente Haarlem).

De vergadering stelt aldus de agenda vast.

4. Concept-verslag van de commissie Samenleving d.d. 11 januari 2007

Mevrouw **Lodeweegs** merkt op dat op pagina 5 onder agendapunt 11 haar opmerkingen bij vergissing zijn toegeschreven aan mevrouw De Jong. Zij merkt verder op dat met de aanwezige ambtenaar was afgesproken dat de informatie over de precieze status van het SAMS-stuk te zijner tijd zal terugkomen in de commissie en niet noodzakelijkerwijs in de eerstkomende commissievergadering. Zij herinnert er verder aan dat nu voor de derde keer is gevraagd het OOG-stuk over de Brede School te doen agenderen.

Hiermee is het verslag vastgesteld evenals het besloten gedeelte van het verslag zonder commentaar.

5. Inventarisatie rondvraag en mededelingen voor leden en collegeleden

6. Wet Inburgering in de gemeente Haarlem 2007-2009

Mevrouw **Kropman** kondigt een waslijst van vragen en opmerkingen aan. Had al met de uitvoering van de wet begonnen moeten zijn of gaat het hier om het uitvoeringsbestek van een trein die nog moet gaan rijden? Geldt de inburgeringsplicht ook voor werkende mensen, inclusief parttimers met een bijbaantje, zoals veel allochtone vrouwen dat hebben? Er zijn uitzonderingen voor de inburgeringsplicht die gelden voor bepaalde groepen. Kunnen Turkse staatsburgers zich beroepen op een uitzonderingspositie en zijn er nog andere landen waarvan de staatsburgers zich eventueel ook daarop kunnen beroepen? Zijn opleidingen voor doelgroep D verplicht, gegeven het feit dat het hier gaat om complementaire trajecten zoals de opvoeding van kinderen? De informatievoorziening is belangrijk in dit verband. Dit gebeurt in principe in het Nederlands. De PvdA ondersteunt dit, maar het kan een probleem zijn voor mensen die het Nederlands nog moeten leren. Zijn er uitzonderingen mogelijk? Belangrijk is dat bij de aanbesteding wordt gezorgd voor het waarborgen van de kwaliteit. Hoe doorstaan we anders de toetsing van de prestatieafspraken die in het kader van het grotestedenbeleid zijn gemaakt? In verband hiermee stelt spreekster ook de vraag of het OPH moet worden aangepast in het voorjaar wanneer de kadernota gaat worden behandeld. De bonus is een heikel punt. Het is bedoeld om een drempelverlagend effect te hebben, maar dit is twijfelachtig. De drempel wordt namelijk eerst verhoogd via de eigen bijdrage. Spreekster wil bij voorkeur dus geen eigen bijdrage noch een bonus, maar liever misschien een soort presentiegeld. Aangaande de doelgroep van geestelijke bedienaren is er de vraag of zij inderdaad onder deze wet vallen, aangezien velen van hen slechts een tijdelijke verblijfsvergunning hebben. Hoeveel ruimte is er in het WWB voor deze trajecten? Komt het boven op de lopende integratietrajecten? In de verordening WWB en de Wet Inburgering worden verschillende leeftijdscategorieën gehanteerd. Hoe verhouden die zich tot elkaar? Het IBG vergoedt maximaal 3000 euro in geval van schoolinstellingen met een landelijk keurmerk. Geldt dit alleen voor inburgeringsplichtigen die besluiten een ander traject te volgen en moet elke inburgeraar dat zelf betalen? In de nota gaat het om 10.000 oudkomers, inclusief genaturaliseerde Nederlanders (die volgens de wet niet meer hoeven in te burgeren). Haar vraag is wat het absolute aantal mensen is voor wie deze regeling gaat gelden, gegeven het feit dat er 1600 trajecten beschikbaar zijn. Er blijven dus mensen over voor wie er geen trajecten beschikbaar zijn. Hoe gaan we daarmee om als het op handhaven aan komt? Tot slot is een compliment op zijn plaats voor de aansluiting bij bestaande trajecten zoals de wijkcontactvrouwen.

De heer **Hagen** vindt het een prachtige wet en een prima verordening. De belangrijkste aspecten zijn het emancipatoire effect en het verplichtende karakter, waardoor er mensen kunnen worden bereikt die normaal gesproken lastig te bereiken zijn. Het is in feite een logisch systeem waarbij eerst de kraan wordt dichtgedraaid voordat er gedweild gaat worden (Wet Inburgering). Dit zal het "voorraadprobleem" helpen oplossen. Zijn vraag is of er ook een planning is voor het wegwerken van deze voorraad. Het is verstandig de mensen een eigen verantwoordelijkheid te geven, omdat dit aan hen een prikkel zal geven om hun inburgering tot een succes te maken. Spreker stelt voor uiterlijk 1 april 2009 het hele proces aan een evaluatie te onderwerpen.

De heer **Wiersma** dankt het college voor de beantwoording van zijn schriftelijke vragen. Hij spreekt waardering uit voor de nota maar in het besluit van het college zit voor het CDA ook een politieke vraag. Wat gebeurt er namelijk op het moment dat de betreffende persoon verwijtbaar niet inburgert, maar wel gebruikmaakt van het inburgeringsaanbod?

Tegelijkertijd loopt deze persoon de bonus mis en bovendien heeft hij zijn eigen bijdrage betaald. Hoe zou het college het begrip verwijtbaarheid willen invullen?

Mevrouw **Van Limbeek** vraagt hoe het zit met het aantal termijnen waarin het voorschot op de eigen bijdrage moet worden afgelost. In de nota ziet zij conflicterende getallen.

Mevrouw **De Jong** wijst erop dat de doelgroep bestaat uit personen tussen 16 en 65 jaar die niet acht jaar van de leerplichtige leeftijd in Nederland hebben gewoond. Wat betekent dit voor mensen die een HBO- of universitaire opleiding volgen? Zijn zij inburgeringsplichtig? Het aanbod is erg gericht op bepaalde groepen zonder differentiatie in opleidingsniveau. Kan dit daarom niet beter op een vraaggestuurde manier gedaan worden? Onder asielzoekers heb je naast analfabeten namelijk ook hoogopgeleiden. Een andere vraag betreft het gegeven dat er tienduizend oudkomers zijn die niet allemaal een traject zullen krijgen. Wat zijn de criteria bij de selectie en hoe verhoudt zich dit tot het probleem van de handhaving? Voorts is er de vraag of de kosten voor kinderopvang nog boven op die van het inburgeringstraject komen. Nieuwkomers komen pas naar Nederland als zij in het land van herkomst een toets hebben afgelegd waarvoor zij 350 euro moeten betalen. Zij betalen dus voor het hele traject ruim 500 euro. Klopt dit? Worden het bestek en de beleidsregels nog aan de raad voorgelegd? De mensen krijgen drie jaar voor het afronden van het traject. Zit daar nog beleidsruimte in?

De heer **Vreugdenhil** vindt inburgering een uitstekende zaak. Wel maakt hij zich zorgen over de betaalverplichting van mensen die niet onder de doelgroepen vallen. Zij worden veelal gedwongen te lenen, wat spreker problematisch vindt. Hij betwijfelt of mensen in staat zullen zijn de trajecten zelf in te kopen.

Mevrouw **Özogul** vindt het een verschrikkelijke wet die veel onrust veroorzaakt. Zij sluit zich aan bij een aantal al gestelde vragen. Zij vraagt wat er gebeurt met mensen die niet het vereiste niveau hebben om het traject met succes te doorlopen. Moeten zij een boete betalen? Aangaande de uitzonderingsgevallen (diploma's, lichamelijke klachten) is de vraag wat de criteria zijn en wie of welke instantie dat moet beoordelen. Voorts betwijfelt zij of voor veel oudkomers niveaugroep 8 basisonderwijs mondeling en groep 4 schriftelijk haalbaar zullen zijn. De heer **Hagen** vraagt zich af of hier niet een rol ligt weggelegd voor zelforganisaties, bijvoorbeeld als het gaat om huiswerkbegeleiding. Mevrouw **Özogul** hoopt en verwacht dat dit soort initiatieven zullen komen. Als het gaat om de mensen die in aanmerking komen voor de 1600 trajecten, dan wordt er voor deze categorie verplicht aanbesteed. Daar is dus weinig ruimte voor andere organisaties. Voorts vraagt zij zich af of het bij de uitvoering van een gecombineerde re-integratie- en inburgeringsvoorziening mogelijk is dat in geval van sancties mensen dubbel gestraft kunnen worden. Tot slot vraagt zij of wijkcontactvrouwen ook een rol gaan spelen bij de informatievoorziening.

Mevrouw **Van Zetten** vindt de nota niet erg duidelijk als het gaat om de selectie van doelgroepen en de modaliteiten die daarbij horen. Een heel belangrijke groep is inderdaad categorie D, inburgeraars zonder inkomen en zonder werk. Zij vraagt zich af waarom hier een grens wordt getrokken voor inburgeraars met kinderen jonger dan twee jaar. Juist vrouwen in een dergelijke situatie moeten worden aangemoedigd het inburgeringstraject te doorlopen. Voorts vraagt spreekster of de inning van het voorschot met dergelijke kleine bedragen eigenlijk niet veel meer kost dan het opbrengt.

Wethouder **Van der Molen** constateert dat er veel vragen zijn gesteld over categorieën van personen waarover de gemeente niet gaat. Daarnaast merkt zij op dat voor de echte minima

goed is gezorgd. Zo betalen mensen die een WWB-uitkering ontvangen en een cursus volgen geen eigen bijdrage, maar ontvangen zij wel een bonus. De vragen beantwoordt zij als volgt:

- De wet is op 1 januari ingegaan maar wordt pas per 1 april geëffectueerd. Zij heeft vandaag het bestek en het plan van eisen onder ogen gekregen en zal dat aan de leden doen toekomen.
- Turkse Nederlanders vallen nu nog onder de plicht in afwachting van de rechtszaken.
- De vraag om de cursus voor de opvoeding van kinderen is van de vrouwen uit de doelgroepen zelf gekomen. Belangrijk is ook dat deze vrouwen door het volgen van cursussen op scholen zicht krijgen op de schoolopleiding van hun kinderen en zo meer betrokken raken bij het onderwijs van hun kinderen.
- In de brochures wordt, in het Nederlands, in heldere en korte zinnen uitleg gegeven. Ook op de website zal het taalgebruik eenvoudig zijn. Bovendien wordt in vier talen aangegeven waar men terecht kan voor vragen en ondersteuning.
- De wethouder denkt de toetsing van de aanbesteding te kunnen doorstaan.
- OPH aanpassen: nee.
- Zij voelt niet zo veel voor een soort stimulansbonus. De mensen krijgen al een bonus die overigens in Haarlem hoger is dan in een aantal grote gemeenten. Daar is de bonus lager dan de eigen bijdrage.
- Ook personen met een tijdelijke verblijfsvergunning moeten inburgeren. Dat geldt ook voor geestelijke bedienaren.
- De IBG behandelt de mensen die niet in één van de gemeentelijke doelgroepen vallen en het zelf moeten doen.

De heer **Wiersma** vraagt of er aldus verschil in behandeling ontstaat tussen Haarlemse burgers. De **wethouder** bevestigt dit. Zij kan hier niet veel aan doen, omdat zij gebonden is aan het budget. In gevallen waar het inkomen niet toereikend is om de eigen bijdrage te betalen kan altijd bijzondere bijstand worden aangevraagd. Mevrouw **De Jong** vraagt welke mensen buiten de gemeentelijke zorg vallen. De heer **Vreugdenhil** wil graag een totaalbeeld hebben van de verschillende categorieën, al dan niet vallend onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid. Mevrouw **Van der Molen** zegt dat een goed beeld pas kan worden gegeven na anderhalf jaar, zodra het IBG zijn zaakjes goed op orde heeft. Zij vervolgt de beantwoording van de overige vragen.

- Genaturaliseerde Nederlanders hoeven niet in te burgeren, maar mogen het wel.
- Handhaving geldt alleen voor diegene die een traject volgt en dus niet voor de mensen die daar buiten vallen.
- Er komt een evaluatie in 2008.
- Er komen geen sancties tegen personen die niet in staat zijn het inburgeringstraject te voltooien om redenen die buiten hun eigen schuld liggen.
- Iemand met een HBO-opleiding doet een test en hoeft waarschijnlijk geen inburgeringscursus te volgen.
- De getallen in relatie tot de doelgroepen zijn gebaseerd op de ervaringen met deze categorieën.
- Kinderopvang voor mensen met een WWB-uitkering is gratis. In andere gevallen is een beroep op de bijzondere bijstand mogelijk, maar teruggave via de belastingen is waarschijnlijk voordeliger.
- Als iemand in het land van herkomst een test heeft gedaan, zal hij of zij ook in Nederland voor een inburgeringscursus moeten betalen.

- Als iemand ziek wordt of zwanger raakt, wordt de betaling gewoon gestopt. Alles wordt wel nauwkeurig bijgehouden. Jaarlijks zal de raad daarover worden geïnformeerd.
- Inning van de eigen bijdrage gebeurt via een automatische incasso.

Tweede termijn

Mevrouw **Özogul** vraagt zich af of alle oudkomers al dan niet in aanmerking komen voor de trajecten. Ook wil zij weten of de gemeente de zelforganisaties actief informeert over de verordening.

De heer **Vreugdenhil** vraagt welke instantie gaat betalen als de uitval de tien procent overschrijdt. Hij heeft behoefte aan een nota waarin precies wordt aangegeven hoe het Rijk van plan is om mensen die niet onder de nota vallen toch te laten inburgeren.

Mevrouw **Kropman** vraagt of de projecten die in het kader van het WWB worden aangeboden boven op het re-integratietraject komen of daarmee gecombineerd worden. Is het geld in de WWB hiervoor toereikend?

De heer **Hagen** vraagt of het mogelijk is voor de gemeente om terug te gaan naar het Rijk voor extra middelen, als mocht blijken dat het aantal belangstellenden veel groter is dan de 1600 projecten in de portefeuille.

In reactie op de vragen van mevrouw De Jong vindt mevrouw **Van der Molen** niet dat we hier te maken hebben met alleen maar zielige mensen. De vluchtelingen zijn slechts het kleinste deel van de doelgroepen. Dit zijn meestal mensen die in een heel ander traject zitten, zoals de asielaanvraag. Alle oudkomers moeten een inburgeringscursus volgen, maar er is onvoldoende geld om alle oudkomers onmiddellijk een traject aan te bieden. De motivatie speelt hierbij een belangrijke rol. Het feit dat er voor de opleidingen geen gedwongen winkelnering meer is, moet leiden tot verbetering van de kwaliteit. Instellingen betalen de kosten van uitval boven de tien procent inderdaad zelf. Mocht de uitval aan de zeer hoge kant zijn dan zal via de genoemde evaluatie worden bekeken wie daarvoor verantwoordelijk is. Het budget voor de WWB is voorlopig nog voldoende. Voor het komende jaar is dat in ieder geval geen punt van zorg. Mocht blijken dat er inburgeringsbehoefte zijn op wie wij hebben geanticipeerd, maar zij blijken er niet te zijn, dan kan er in de loop van de tijd altijd geschoven worden met deze trajecten. Er kan flexibel worden omgegaan met doelgroepen die er wel behoefte aan hebben. Zowel vrouwelijke inburgeringsplichtigen als - inburgeringsbehoefte komen in aanmerking voor een traject in categorie D. De wethouder zal nog laten uitzoeken hoe het zit met de trajecten onder de directe verantwoordelijkheid van het Rijk.

De voorzitter stelt voor het stuk als hamerstuk door te sturen naar de raad voor volgende week of voor 15 maart.

Mevrouw **De Jong** vindt dat er nog zoveel onduidelijkheid is dat het stuk in feite hiervoor nog niet rijp is.

De heer **Hagen** is akkoord met zowel een bespreekpunt als een hamerstuk met stemverklaring.

Mevrouw **Kropman** geeft de voorkeur aan een bespreekpunt en moet nog terug naar de fractie.

Mevrouw **Van der Molen** biedt aan dat de fracties die daar behoefte aan hebben binnen een week schriftelijk antwoorden op overblijvende vragen. Bij het besluitvormingsproces is haast geboden, omdat de ingangsdatum van 1 april snel nadert. Zij wijst er verder op dat behandeling als bespreekpunt op 15 maart in de raad qua fasering de ordentelijke weg is.

De heer **Wiersma** wil het stuk als bespreekpunt naar de raad sturen.

Mevrouw **Özogul** pleit ook voor een bespreekpunt op 15 maart en moet nog terug naar de fractie.

De **voorzitter** concludeert dat het stuk als bespreekpunt naar de raad van 15 maart gaat.

7. Benoeming leden Bestuurscommissie Openbaar Primair Onderwijs

Mevrouw **Van Zetten** zou graag wat uitleg krijgen over de benoemingsprocedure. Zijn er bijvoorbeeld tegenkandidaten?

Mevrouw **Lodeweegs** heeft dezelfde vraag en wil ook weten of er een schema voor herbenoeming is en of er ideeën zijn voor een andere opzet in de toekomst.

Mevrouw **De Jong** vraagt of er actief is gezocht naar allochtone leden.

De heer **Hagen** vraagt wie de voordracht doet aan het college.

Wethouder **Divendal** legt uit dat de voordracht gebeurt vanuit deze bestuurscommissie zelf. Eén van de redenen om dit voorstel tot herbenoeming niet te doen vergezellen van aanvullende informatie is dat het gaat om een zittend team dat goed functioneert. Bovendien zal er dit jaar worden geëvalueerd of voortgaan met de bestuurscommissie in deze vorm nog wel is gewenst. Deze evaluatie staat ook vermeld in de jaarplanning van de commissie Samenleving. Op de vraag van mevrouw **Lodeweegs** of in het licht van deze uitleg de termijn van vier jaar nog wel zo nodig is, antwoordt de heer **Divendal** dat deze termijn op elk gewenst moment kan worden ingekort.

De **voorzitter** concludeert dat het voorstel als een hamerstuk naar de raad kan gaan. De **griffier** verduidelijkt dat in de raad een schriftelijke stemming is vereist, omdat het een stemming over personen betreft.

9. Actielijst commissie Samenleving

Vervallen.

8. Rondvraag

Mevrouw **De Jong** verwijst naar een brief van Vluchtelingenwerk waaruit blijkt dat de gemeente volstrekt niet voldoet aan de taakstelling voor de opvang van 90 asielgerechtigden per jaar. Voor spreekster is het niet duidelijk wat het probleem is. De huizen en de asielzoekers zijn er, maar om de één of andere reden vindt er geen matching plaats. Het risico bestaat dat er problemen komen met het Rijk en dat de woningbouwverenigingen de woningen terugnemen.

Mevrouw **Van der Molen** is zelf niet benaderd door Vluchtelingenwerk. De gemeente is de taakstelling behoorlijk aan het inlopen. Er zijn inderdaad huizen beschikbaar, maar er zijn geen asielgerechtigden. Zij heeft hiervoor geen verklaring en zal dit laten uitzoeken.

Mevrouw **De Jong** wijst er voorts op dat de formulieren voor de bijzondere bijstand op zijn. Is dat een welbewuste vertragingstactiek?

Mevrouw **Van der Molen** zegt toe dit te laten uitzoeken.

11. Agenda komende commissievergadering(en)

De voorzitter kondigt aan dat nadere informatie schriftelijk zal volgen.

12. Sluiting vergadering